

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Factors Affecting the Political Participation Behavior of Undergraduate at Rattana Bundit University

จันทร์เพ็ญ พงษ์ฉิม¹ สุริยวิภา ไชยพันธุ์² รัชมี อ่อนปรีดา³

คณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต^{1*, 3}

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต²

306 ซอยลาดพร้าว 107 ถ.ลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

Junpen Phungchim¹ Suriwipa Chaiyapan², Rassamee Onpreeda³

Faculty of Law and Governance, Rattana Bundit University^{1*, 3}

Graduate School, Rattana Bundit University²

306 Soi Lad Phrao 107, Lad Phrao Road Khlongchan, Bangkok, 10240

. E-mail: Junpen_p@rbac.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการกล่อมเกลாதทางการเมืองและระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) ศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลาททางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 374 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, S.D. t-test, F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการกล่อมเกลาททางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก 3) การเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ รายรับของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ≤ 0.01 และ 4) ปัจจัยการกล่อมเกลาททางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต คือ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2) (Beta = -1.269) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ (R^2) เท่ากับ $26.7 \leq 0.01$

คำสำคัญ: ปัจจัยการกล่อมเกลาททางการเมือง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of opinions on political socialization factors and the level of political participation behavior. 2) To study personal factors affecting the political participation behavior and 3) to study political socialization factors affecting the political participation behavior of undergraduate at Rattana Bundit University. Sample group consisted of 374 people. The research instrument was questionnaires. The statistics used for descriptive statistics, including percentage, mean, S.D., t-test, F-test and multiple regression analysis. The findings revealed that 1) The level of opinions of students on political socialization factors, overall was at a moderate level. 2) The level of political participation behavior, overall was at a high level. 3) Summary the results of the comparison of political participation behavior, by personal factors found that gender, age, income from parents and monthly expenses have different effects on political participation behavior. ≤ 0.01 level. Factors of different years of study have no effect on the level of political participation behavior. And 4) Political socialization factors affecting the political participation behavior including friend group factors (X_2) (Beta = -1.269) have an efficiency value of forecasting and (R^2) equal to $26.7 \leq 0.01$ level.

Keywords: Political socialization factors, Political participation behavior, Undergraduate Rattana Bundit University

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยยึดถือหลักการว่าอำนาจอิสระสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ประชาชนปกครองตนเองมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้นประชาชนจึงต้องรับผิดชอบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศหรือสังคมของตนเอง ในการสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นหรือป้องกันความเสื่อมมิให้เกิดขึ้นประชาชนจึงต้องเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบในการบริหารปกครอง บ้านเมืองในทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน การปกครองนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะสำคัญหลายประการของพลเมือง หนึ่งในคุณลักษณะเหล่านั้น คือ การมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมทางการเมือง (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2561, อ้างถึงใน ชานนท์ แก้วใจหลวง และคณะ, 2567)

โดยหลังการรัฐธรรมนูญยุบพรรคอนาคตใหม่เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2563 นับเป็นชนวนเหตุสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยที่ได้เปิดฉากขึ้น เยาวชนรุ่นใหม่มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างร้อนแรงผ่านการชุมนุมอย่างต่อเนื่อง มีการเรียกร้องประชาธิปไตยจากเหตุการณ์

สำคัญ เช่น การหายตัวไปของผู้ลี้ภัยทางการเมือง การจับกุมสมาชิก “เยาวชนภาคตะวันออกเพื่อประชาธิปไตย” การประท้วงอดีตนายกรัฐมนตรีนพพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา และการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันกษัตริย์อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การเคลื่อนไหวนี้ได้กระตุ้นให้เกิดการประท้วงอย่างกว้างขวาง กระทั่งขยายออกไปนอกกรุงเทพฯ ไปยังเมืองใหญ่ๆ เช่น เชียงใหม่ และขอนแก่น แม้ว่าการประท้วงในนี้ที่สาธารณะจะหยุดชั่วคราวระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายนในปี พ.ศ. 2563 อันเนื่องมาจากการระบาดของโควิด-19 แต่กิจกรรมก็ยังดำเนินต่อไปโดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ตท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ภาคประชาสังคมกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในประเทศไทย ปัจจัยเหล่านี้ได้สะท้อนถึงพลวัตทางสังคมและพลวัตทางเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาเข้าเชื่อมประสานจนเป็นพลังทางสังคมที่ขับเคลื่อนการเมืองไทย

ปรากฏการณ์การประท้วงของนิสิตในมหาวิทยาลัยของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ได้กลายเป็นพลังสำคัญในการกำหนดวาทกรรมทางการเมือง หนึ่งในนั้นคือ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ซึ่งได้จัดการชุมนุมของนิสิตผ่านอินเทอร์เน็ตเห็นได้จากกลุ่มเฟซบุ๊ก หรือแฮชแทกทวิตเตอร์ เป็นต้น ทำให้เกิดความน่าสนใจว่าในภูมิทัศน์ร่วมสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร จะสร้างความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสังคม เทคโนโลยี และการเมืองในรูปแบบใหม่อย่างไร เพราะการถือกำเนิดของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต ไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่เป็นกลาง แต่เป็นระบบแห่งอำนาจและการควบคุม ซึ่งมีตัวอย่างจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น “เทคโนโลยีอัตโนมัติ” และการเกิดขึ้นของ “แพลตฟอร์ม” ในโลกยุคการปฏิวัติของเทคโนโลยีการคมนาคมสื่อสาร และข่าวสาร โลกาภิวัตน์และการเปิดเสรีด้านโทรคมนาคม ซึ่งนำไปสู่ “หมู่บ้านโลก (Global Village)” และ “วัฒนธรรมโลก (Global Culture)” การติดต่อสื่อสารของคนสังคมและโลกมีความกระชับแน่นยิ่งขึ้นจนกลายเป็นความผูกพันทางสังคมชนิดความรู้สึกเหมือนกันว่ามีชีวิตใกล้เคียงกันมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วในสังคมแบบนี้มนุษย์ได้สูญเสียความเป็นผู้สร้าง และความเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารไปเรียบร้อยแล้วเหลือไว้แต่เพียงฐานะของการเป็นเพียงหน่วยย่อยในระบบเครือข่ายการคมนาคมสื่อสารเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้เทคโนโลยีการคมนาคมสื่อสารสมัยใหม่ จึงมีใช้สิ่งที่ไร้เดียงสาอย่างที่มีกนิยมเข้าใจกัน แต่คือระบบของอำนาจและการควบคุมชนิดใหม่ หรือที่วเลินไทน์ เรียกว่า “Autotechnopoeisis” (Valentine & Godkin 2000) ส่วนซีลส์ เดอเลซ เรียกสังคมที่เกิดขึ้นว่า “สังคมของการควบคุม” (The Control Societies) (Deleuze, 1995) ตัวอย่างเช่น อินเทอร์เน็ต มิใช่เครื่องมือการสื่อสารที่ไร้เดียงสาและเป็นกลาง แต่อินเทอร์เน็ตสร้างระบบระเบียบในการควบคุมบริหารจัดการชุดใหม่ ไม่ว่าจะเป็นภาษาแบบใหม่ พื้นที่แบบใหม่ และเอกลักษณ์แบบใหม่ การมีส่วนร่วมรูปแบบใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏตัว เช่น ไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมประชุม หรือหย่อนบัตรเลือกตั้งแต่ใช้การกดเมาส์แทน หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมในรูปแบบเก่าที่คนต้องมาประชุมพร้อมหน้ากัน ก็ถูกเทคโนโลยีการคมนาคมสื่อสารสมัยใหม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปดังกรณีของการรวมตัวแบบใหม่ที่เรียกว่า “ฝูงชนชั่วพริบตา” (The Flash Mob) ที่คนแปลกหน้าจำนวนมากมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมเฉพาะบางอย่าง เช่น ยืนประท้วงต่อรัฐบาลในเรื่องต่างๆ ที่กระหลสิทธิประชาชน หรือประท้วงองค์กรที่กระสิ่งเลวร้ายต่อสังคม ณ สถานที่เฉพาะที่ระบุไว้ในจดหมายลูกโซ่ที่สื่อผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (An e-mail chain

letter) จากนั้นก็แยกย้ายกันไปโดยไม่มีการพุดจากันแต่ประการใด ปรากฏการณ์ของ “ฝูงชนชั่วพริบตา” นี้สร้างความงุนงงและขบขันให้กับผู้ที่พบเห็นอย่างมาก บุคคลที่เข้าร่วมในเหตุการณ์เหล่านี้ต่างก็มีความสุขที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายการคมนาคมสื่อสารในสังคมแบบเครือข่าย (Castells, 1996) มากกว่าจะเป็นผู้นำที่เป็นตัวของตัวเองอย่างในสังคมแบบประชาธิปไตย อิทธิพลของกระแส “โลกาภิวัตน์” และ “การเปิดเสรี” ที่เกิดขึ้นและได้ขยายวงกว้างทั่วโลกเช่นนี้ทำให้การสื่อสารโทรคมนาคมมีความสะดวก ติดต่อกันง่ายขึ้น จึงส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารมีความ รวดเร็ว และมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั่วโลก หรือเกิดเป็นลักษณะหมู่บ้านโลก และวัฒนธรรมโลก ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากการสื่อสารที่รวดเร็วเสมือนอยู่ในชุมชนหรือประเทศเดียวกัน ทำให้เกิดการส่งผ่านวัฒนธรรมผ่านสื่อทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ จากประเทศตะวันตกที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกับสังคมไทย ทศนคติและค่านิยม สมัยใหม่แบบตะวันตกจะหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยที่ยังคงมีทศนคติ ค่านิยมและวัฒนธรรมแบบอนุรักษนิยม จะเห็นได้ว่าการพัฒนาขึ้นของเทคโนโลยีโดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตได้ทำให้เกิดทศนคติที่กว้างขึ้น กล่าวคือเมื่อเราเห็นระบอบการปกครองของประเทศที่เจริญแล้วนั้นก็ทำให้ย้อนกลับมามองตนเองว่าปัญหาในการพัฒนาประเทศนั้นคืออะไร เพราะประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้นไม่แข็งแรงหรือและอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านไปเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นเทคโนโลยีนั้นยังเป็นตัวขับเคลื่อนการกระชับแน่นระหว่างเวลาและสถานที่เพื่อให้เกิดแรงกระเพื่อมต่อสังคมของประชาชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยการศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต โดยจะสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตอะไรบ้างที่ส่งผลต่อกระแสทางการเมืองและสังคมเป็นสิ่งขับเคลื่อนพลวัตที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตซึ่งวัยกำลังศึกษานั้นได้บ่มเพาะ คุณค่า หรืออุดมการณ์ทางการเมือง คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความหลากหลายของความคิดในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างหลากหลายของแนวคิดทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและประชาธิปไตย โดยเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิจัยจะใช้วิธีการทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สมบัติ นามบุรี (2562) ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นประชาชนสามารถมีความคิดเห็นต่อการเมือง ตามกฎหมายกำหนด โดยนำมาซึ่งผลประโยชน์ต่อประเทศชาติและบ้านเมือง เพื่อให้บ้านเมืองเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และให้ตรงตามความต้องการของประชาชนที่ได้เลือกพรรคการเมืองเข้ามาทำหน้าที่เป็นรัฐบาล ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นไปในระดับท้องถิ่นหรือระดับภาครัฐก็ตาม เพื่อลดอิทธิพลของกลุ่มการเมือง หรือกดดันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับภาครัฐ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการเมืองนั้นจะมีลักษณะที่ร่วมกัน ต้องเป็นไปตามความสมัครใจและต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้

Kasperson and Breitbank (1974) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations Research Institute of Social Development (UNRISD) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่อง 1) การตัดสินใจ 2) การเข้าร่วมกิจกรรม และ 3) การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้นๆ

วิลเลียม (William, 1976, อ้างถึงใน ปริดา เจษฎาวรางกุล, 2550, น. 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องตระหนักว่า ตนเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถทำได้ ต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉย และควรส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และ 2) ด้านความเชื่อมั่นในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) ของ เฮยามาลย์ จ้อยจุฬี (2542, น. 15-16) ได้อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

แอนดรูว์ และสตีเฟล (Andrew & Stiefel, 1980, อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, น. 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระวัชร จันทรประเสริฐ (2541, อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, น. 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญกับการจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายทอดหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รอต และ วิลสัน (Roth, & Wilson, 1980) แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยส่วนใหญ่ออกเป็น 3 ระดับ ตามพฤติกรรมของบุคคล ดังนี้

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดู (Onlookers) คือ การที่บุคคลให้ความสนใจต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงโต้แย้งหรือการอภิปรายปัญหาทางการเมือง การใช้สิทธิใช้เสียงในการไปเลือกตั้ง การเข้าร่วมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองและการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับกลางหรือระดับมีส่วนร่วม (Participants) คือ การมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของชุมชนที่ตนเองดำรงอยู่ การเข้าไปมีส่วนสำคัญหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองและการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

3. ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) คือ การก้าวไปสู่การเป็นผู้นำของกลุ่มที่มี ผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้กับพรรคการเมืองหรือได้รับตำแหน่งทางการเมือง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

รีดเดอร์ (Reeder, 1963, อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, น. 26) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผล ต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือก แบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่า ของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจาก ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติดตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติใน สถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำอยู่ใน สถานการณ์นั้น ๆ
9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะ ในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการ กระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้
10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่า สามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้ กระทำการเช่นนั้น

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อรรถัย กักผล และ ฉัตรระวี กิติโยดม (2555) ได้นิยามการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การที่ประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ ส่วนรวม เริ่มตั้งแต่การที่ประชาชนเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนเองอยู่ ร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ สำหรับกลไกในระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ ได้แก่ การให้สิทธิประชาชนเสนอ

ร่างกฎหมาย (Initiative) การให้สิทธิถอดถอนผู้แทน (Recall) การออกเสียงประชามติ (Referendum) การไต่สวนสาธารณะ (Public Inquiry) และกระบวนการรับฟังทางมหาชน (Public Hearing) โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมบัติ นามบุรี (2562) สรุปว่าการมีส่วนร่วมในการเมืองนั้นจะมีลักษณะที่รวมกัน ต้องเป็นไปตามความสมัครใจและ ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และเป็นกระบวนการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมาย และมีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในทุกมิติกระบวนการทางการเมือง

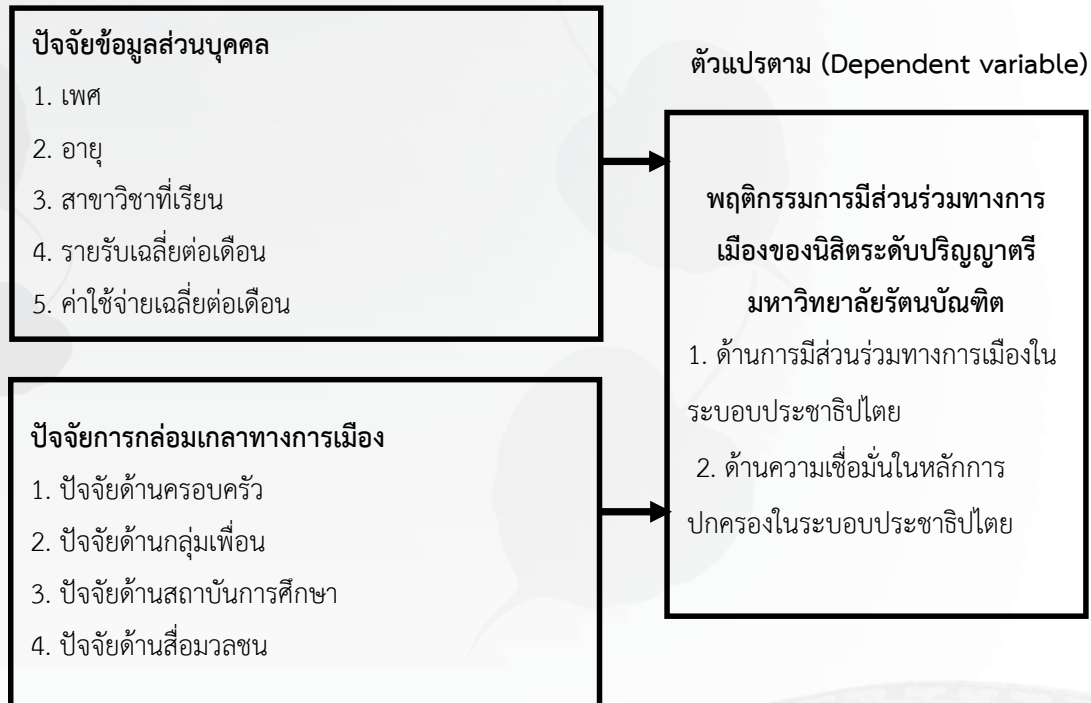
รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจำแนกได้หลากหลายรูปแบบตามแนวคิดหรือเกณฑ์ต่าง ๆ หากพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดประชาธิปไตย อาจจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม หรือที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” และ 4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมือง

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชาที่เรียน รายรับเฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
2. ปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

หมายเหตุ. ดัดแปลงจาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยของนักเรียนโรงเรียนนายสิบทหารบก, โดย อภิสิทธิ์ สีเคน, 2566, สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสยาม.

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 5,579 คน (ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนและประมวลผล, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

และระดับค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 374 คน และเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูล จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชาที่เรียน รายรับเฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิด ให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค และ ทวิตเตอร์ (X) เป็นคำถามปลายปิด (close ended question) ให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ 5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย และ 1=น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ 5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย และ 1=น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นจำนวน ร้อยละ (percentage) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่า t-test ในกรณีตัวแปร 2 กลุ่ม ถ้ามากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปใช้สถิติค่า F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบโดยทำการทดสอบตามวิธีการของ LSD. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การทดสอบสมมติฐาน

1. สรุปผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยเพศ อายุ รายรับที่ได้จากผู้ปกครอง และ ค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน

ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตไม่แตกต่างกัน

2. สรุปผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2) ($Beta = -1.269$) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มีค่าประสิทธิภาพของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 26.7 ($Adj. R^2 = .267$, $Sig. = .000^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต คณะผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.25$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.31$) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 3.30$) และปัจจัยด้านสื่อมวลชน ($\bar{X} = 3.01$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในภาพรวม

ปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ปัจจัยด้านครอบครัว	3.31	.745	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน	3.30	.781	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา	3.38	.710	ปานกลาง
4. ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	3.01	.547	ปานกลาง
ภาพรวม	3.25	.571	ปานกลาง

2. ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.61$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเชื่อมั่นในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.69$) อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในภาพรวม

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ ประชาชนไทย	3.52	.470	มาก
2. ด้านความเชื่อมั่นในหลักการปกครองในระดับ ประชาชนไทย	3.69	.751	มาก
ภาพรวม	3.61	.568	มาก

3. ปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2) (Beta = -1.269) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มีค่าประสิทธิภาพของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 26.7 (Adj. R^2 = .267, Sig. = .000**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ปัจจัยการกล่อมเกล่า ทางการเมือง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	SE	Beta (β)	t	
(Constant)	2.470	.163		15.111	.000
ปัจจัยด้านครอบครัว (X_1)	-.014	.414	-.018	-.034	.973
ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2)	-.923	.418	-1.269	-2.207	.028*
ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา (X_3)	-.298	.415	-.373	-.718	.473
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน (X_4)	-.276	.416	-.266	-.665	.507
R = .526 R^2 = .277 , Adj. R^2 = .267 , SE = , F = 28.133 , Sig. = .000**					
Durbin-Watson = 2.715					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{X}=3.38$) ปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X}=3.31$) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}=3.30$) และปัจจัยด้านสื่อมวลชน ($\bar{X}=3.01$) ตามลำดับ

2. ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านความเชื่อมั่นในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.69$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.52$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. สรุปผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยเพศ อายุ รายรับที่ได้จากผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ปัจจัยชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตไม่แตกต่างกัน

4. สรุปผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2) ($Beta = -1.269$) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มีค่าประสิทธิภาพของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 26.7 ($Adj. R^2 = .267, Sig. = .000^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต คณะผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้คือ

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเฉพาะในปัจจัยด้านสถาบันการศึกษารองลงมาคือปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน และปัจจัยด้านสื่อมวลชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตส่วนใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในวัยเรียนและช่วงที่เก็บข้อมูลอยู่ในช่วงใกล้จะสอบปลายภาคทำให้นิสิตสนใจเรื่องการเรียนรู้มากกว่าที่จะสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพล ปานบัว (2567) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เยาวชนในอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอรุณ ปญญารุโณ และคณะ (2566)

ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ตรงข้ามกับงานวิจัยของว่าที่ร้อยตรี เกียรติศักดิ์ หวันหยี (2567) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษาเยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ระดับรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษาเยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา พบว่า เยาวชนมีรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ

2. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายรับ ที่ได้จากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพล ปานบัว (2567) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า รายได้ของครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และการกล่อมเกลாதำเนินการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรี เกียรติศักดิ์ หวันหยี (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษาเยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษาเยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา พบว่า ปัจจัยการกล่อมเกลாதำเนินการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ความสนใจทางการเมืองการปกครองของ ครอบครัว ความรู้ทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย มีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยการกล่อมเกลாதำเนินการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (X_2) ($Beta = -1.269$) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มีค่าประสิทธิภาพของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 26.7 ($Adj. R^2 = .267$, $Sig. = .000^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพล ปานบัว (2567) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เยาวชนในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ และอาชีพของครอบครัว ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษาและรายได้ของครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และการกล่อมเกลาทำเนินการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพร ธงทอง (2563) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน พบว่าลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเด็กและเยาวชน มีอยู่ 7 ส่วน คือ ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ด้านความรู้ความเข้าใจการเมือง ด้านการพัฒนา

ทางการเมือง ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านจิตสำนึกทางการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และด้านความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดในการลดความเสียหายที่เกิดขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย จำนวนเวลาในแต่ละครั้ง การแบ่งปัน การแสดงความชอบผ่าน Facebook, Twitter, Instagram และ Line ร่วมกับการสนับสนุนและการทำกิจกรรมทางการเมืองรวมถึงการติดตามข้อมูล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอรุณ ปณญารุโณ และคณะ (2566) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดค้าน ด้านกิจกรรมกลุ่ม ด้านการณรงค์แก่พรรคการเมือง และด้านการติดต่อ ตามลำดับ การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่าง ได้แก่ อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-23 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป (Sig. =0.002*) 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ประกอบด้วยควรให้การศึกษานักศึกษา ในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักศึกษา การใช้นโยบายของกองนักศึกษา การศึกษาวิเคราะห์ปัญหา การเชื่อมโยงและประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างการเมืองภาคประชาชนด้วยตนเอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต คณะผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. สถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมให้นิสิตมีส่วนทางการเมืองโดยเฉพาะในประเด็นเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นิสิตมีอิสระ กล้าคิด กล้าแสดงออกในประเด็นต่าง ๆ ที่นิสิตหรือเยาวชนได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ลดอำนาจนิยมของระบบโรงเรียน เปิดโอกาสให้เยาวชนมีเสรีภาพเพื่อพัฒนาชุดความคิดของเยาวชน กระตุ้นความรับผิดชอบทางสังคม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้ปกครอง เพื่อให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระดับที่สูงขึ้น โดยสถาบันการศึกษาและครู-อาจารย์ อาจสนับสนุนให้จัดทำหลักสูตรที่เน้นความเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมุ่งเน้นความจำเป็นที่การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองการปกครองซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและบทบาทในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

2. สถาบันครอบครัว ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในครอบครัวให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ รวมไปถึงการเข้า

ไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยให้มากขึ้น

3. กลุ่มเพื่อนนิสิตด้วยกัน ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ โดยเฉพาะนิสิตคณะนิติศาสตร์และการปกครองเป็นสื่อกลางหรือมีเวทีสนทนาพบปะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้เน้นศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่านั้น จึงควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น คณะ สาขาที่เรียน และภูมิสำเนา เป็นต้น

2. การวิจัยนี้เน้นการศึกษาปัจจัยกลุ่มกลางทางการเมืองของนิสิต ได้แก่ ทางด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันการศึกษา และด้านสื่อมวลชนเท่านั้น จึงควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ความสนใจทางการเมืองการปกครองของครอบครัว ความรู้ทางการเมือง

3. การวิจัยเรื่องนี้เน้นการศึกษาเฉพาะนิสิตมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตเท่านั้น จึงควรศึกษานิสิต-นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นเพิ่มทั้งของภาครัฐและเอกชน

บรรณานุกรม

- เกียรติศักดิ์ หวันหิ. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษาเยาวชนใน อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสยาม. <https://shorturl.asia/OpYmu>
- ชานนท์ ใจแก้วหลวง, อัญชิชา รุ่งแสง, ณัฐพงษ์ คันธรส, และ อัมฤตา สารธิวงศ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วารสารสารานุกรมปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 1(1), 1-17. <http://hugiswh.lpru.ac.th/stdjournal/full-paper/11/11F.pdf>
- ณรงค์ วาริช. (2551). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองน้ำอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. [ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิพล ปานบัว. (2567). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน: กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอนวม จังหวัดนครราชสีมา. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปรีดา เจริญวารกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พระมหาอรุณ ปลูกบุญ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, ธนะชัย สามล, และ ณัฐพล บุตติวรรณ. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 6(1), 1-16. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/jmcr/article/view/2391>
- มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล. (2567). ข้อมูลนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4.
- เยาวมัลย์ จ้อยจุฬี. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดการมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- รพีพร ธงทอง. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 16(1), 27-40. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdibru/article/view/248831>
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/179213>
- อภิสิทธิ์ สีเคน. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยของนักเรียนโรงเรียนนายสิบทหารบก*. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- อรทัย กักผล และ ฉัตรระวี กิติโยดม. (2555). *บทวิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สถาบันพระปกเกล้า, สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา.
- Castells, M. (1996). *The rise of the network society*. Blackwell.
- Deleuze, G. (1990). *The Logic of sense* (M. Lester & C. Stivale Trans., C. V. Boundas, Ed.). Columbia University Press. <https://shorturl.asia/F7uY>
- Kasperson, R. E., & Breitbart, M. (1974). *Participation, Decentralization and Advocacy Planning* (Ccg Resource paper No. 25). Association of American Geographer, Commission on College Geography. <https://eric.ed.gov/?id=ED114299>
- Roth, D. F., & Wilson, F. L. (1980). *The Comparative Study of Politics* (2nd ed.). Prentice Hall.
- Valentine, S., & Godkin, L. (2000). Supervisor gender, leadership style, and perceived job design. *Women in Management Review*. 15(3), 117-129. <https://doi.org/10.1108/09649420010325744>